

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ՝ ՀՐԱՏԱՐԱՆՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

Բ. ՏԱՐԻ

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1897

ԹԻԻԿ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հերկայ 1897 տարեդրամի

Պոչկարիոյ համար տարեկան 10 ֆր

1/2 " 5 "

Արտասահմանի համար " 12 "

1/2 " 6 "

Կանխիկ վճարելի

Նամակ դրամ եռալն խրկել հետեւեալ հասցեով

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԻՐԱՎՈՒՆԿԻ Լ՝ ԱԳՐՈՑ ՎԱՌԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)

Редакция на вѣстникъ

„Иравункъ“

ВАРНА (България).

Rédaction du journal

„Iravounk“

VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
եւ լեւ զրկուիւ եւ յարմար դատ-
ոշաններն միայն կը հրատարակ-
ուին ամբողջովին կամ մասամբ:

Ծանոցմանց տողը 20 սանթիմ.
երեքէն աւելի անգամներու համար
20 առ 100 զեղ կը լինի:

ԹՂԹԱՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ. Պոլիս 30 Յունիս.

Ինչպէս կ'երեւի, Պատրիարքը վերջի վերջոյ համազուրկ է թէ՛ կառավարական շրջանակներէ իրեն տրուած խօստուածներ խաբսպատիր էին և Ն. Սրբազնութիւնը ազգին իրական ցաւերուն կառավարու- թեան իրական դարմաններ ստա- նալէ յուսակտուր: Պատրիարքա- լանի սովորական ընթացիկ գոր- ծերը վարելոյ կոչուած վարչու- թեան մը նախագահն ըլլալով բա- ւականանալու հարկին մէջ կը տեսնէ ինքզինքը: Շատ ջանաց ազգին այժ- մեան սովնէն էական պէտքերուն, հիմնական պահանջներուն գոնէ մասամբ գոհացում տալու միջոց- ները ձեռք անցընել: Հայտնիցաւ և այժմ կը զբաղի միայն այնպիսի խնդիրներով, որոնք երկարապահան նշանակութիւն ունին հիմա մեզ համար: Ասկէ զատ, ինչպէս ու- ըրիք անգամ մ'ալ զիտել տուի, Պատրիարքին ժամանակին մէկ մա- սը կը գրաւեն այն բազմութիւն աշ- ցելութիւններ զորս կը փոխանակէ: Ազգու են իր քարոզներ, զոր զա- նազան թաղերու եկեղեցիներուն մէջ հանդիսացան պատարագելու, կամ, ուրիշ առթիւ կուտայ և ու- ըրնք հայրական բարի խրատներ կը պարունակեն ու կը միտին մը- խիթարել ժողովուրդը:

Ըսածներէս ինքնին կը հետեւի թէ Պատրիարք և վարչութիւն ան- նշան դարձած են յաշտ ազգին, Դրան և զեականատանց: Ամենէն տգէտը հասկցած է որ Պատրիար- քարանին հայ և թուրք ազգու- թեանց միջև հաշտաբար դեր մը վերագրելն իսկ երեւակայական բան մ'էր լոկ և թէ կոտորածնե- թու դադարն ու բանտարկեալներու արձակումը վերագրելի են դիւա- նագիտական ազգեցութեան, քա- ղաքական կացութեան պահանջնե- թուն և չէ թէ հաշտարար Պատրի- արքարանի գործունէութեան, թէ և կառավարութիւնը ջանաց արտա- քին ձեւերով հայ ժողովուրդին և ուրիշներուն կարծեցեցեալ թէ Պատ- րիարքարանը մեծ գեր խաղաց ընդհանուր ներդրութեան շնորհման մէջ:

Պատրիարքարանի այս գիրքը մեծ ցաւ չպատճառել մեզ՝ անոր համար որ ամեն խիստահա մարդ արդէն սկիզբէն գիտէր թէ ն'ըկալ վարչութիւնը պիտի գար յանգէր հան ուր կը գտնուի հիմա: Մի- այն թէ Պատրիարքին ընթացքին մէջ բան մը կայ, որ քիչ մը գայ-

թակեցուցիչ է. ինքն ալ կը զգալ զայդ անշուշտ, բայց կ'երեւի թէ այդ ընթացքէ բոլորովին հեռի կ'ի- նալ ջնդիր իրեն իր քաղաքակա- նութիւնը Դրան հանդէպ: Պաշ- տօնական այցելութիւնները, հան- դիսաւոր պատարագները և ուրիշ նման արարողութիւններ բնաւ չեն համապատասխաներ ժողովուրդին սը- դաւոր սրտին զգացումներուն, ու- ըրնք կը վերադարձին ի տես այդ հանգիստական ցոյցերու: Եթէ գիտ- նայի որ այս տողերը երբեք պիտի ինքն Ն. Սրբազնութեան աչքին տակ, պիտի ինքզինք իրմէ խնայ- հարար լուրջ նկատողութեան առ- նել զանոնք և գէթ ուր ու որչափ կարելի է՝ ցոյց տալ թէ ինք սգա- կիր ազգի մը սգակիր հայրն է:

Ուրիշ վարժ մ'ալ ունինք: Պատ- րիարքարանէն չենք կրնար սպա- տել մեծամեծ ծառայութիւններ, սակայն կարելի է նախատեսել պա- րագաներ ուր նա կրնայ ազգին վրասն չափազանց առաջ ինքն իր զիջողական քաղաքակա- նութեան մէջ, որուն հետզհետէ աւելի կը վարժուի: Մասնաւորապէս՝ բարե- նորոգմանց խնդրին առթիւ գեա- պաններուն ու Դրան միջև կատար- ուելիք բանակցութեանց ու վիճա- բանութեանց պահուն կրնան պա- տահիլ պարագաներ ու կառավա- րութիւնը պէտք զգայ իրեն զոր- ծիք ընելով Պատրիարքը՝ անոր հե- ղինակութեան օգուտներու: Կուգայ վայրկեան մը, ուր իր մէկ ստո- լագրութիւնը, մէկ յայտարարու- թիւնը իր կշիռը կունենայ կառա- վարութեան ի նպաստ: Դուրս ճար- պիկ է համազուրկ մէջ, իսկ Պատ- րիարքը թէեւ բառին երոգական իմաստով գիտուն՝ չունի կառավա- րական դարձած քննութեան թափան- ձելու այնքան գիւնադիտական կարողութիւն:

Բամազանի 15ին փոթորիկի մը կը սպասուի այստեղ Սուլթանին՝ Խըրդաի շէրիֆը համբուրելու հա- մար դուրս ելնելուն առթիւ: Ոս- տիկանութիւնը շաբաթներ առաջ սկսաւ զգուշական խիստ միջոցնե- թու ձեւերով: ձեւերակողութիւն- ները իսլամներուն մէջ շատցան և հայոց մէջ վերսկսան:

Բարիկ 5 յունիս

Պ. Ապրէլ վանդալի բանախօ- սութիւնը մի նշանաւոր գէպը դարձաւ Բարիկի համար: Բանա- խօսութեան նախընթաց երկու օ- ռերը լրագրիներ բաւական նիւթ

դտան զրելու Պ. վանդալի և հա- յոց մասին: Հետաքրքրութիւնը ընդհանուր էր: Ամեն կողմէ հրա- լերատում կը խնդրուէր: Բայց այդ վաղուց սպառած էր: Վերջա- պէս ամսոյս 2ի երկուցին, նշա- նակուած ժամէն առաջ, երկուսե- ընտիր բազմութիւն մը գունդա- գունդ կը գիմէր ժողովատեղին, որ կարճ ժամանակի մէջ լեւելցուն եղաւ: Քիչ մը ուշ եկողներ պար- տաւորեցան ոտքի վրայ մնալ ար- տաքին զաւիթին կողմնասենեակին մէջ: Իսկ աւելի ուշ եկողներ ըս- տիպուեցան ետ դառնալ:

Որոշեալ ժամուն՝ ժողովուրդի խանդավառ ողջոյններուն մէջ՝ Պ. Պ. Կոմս տը Մէօն և Կոմս Ս. վան- դալ, ընկերակցութեամբ աւելի քան երեսուն ակադեմիականներու, երեսփոխաններու, ծերակուտա- կաններու, զօրավարներու եւսոյն եկան զրուելու բեմին վրայ իրենց յատկացուած տեղերը: Բողոքու- թեան մէջ եւս կը նշմարուէր նոյն ընտիր և բարձր դասակարգը, և ի միջի այլոց՝ դեպքանատանց ներ- կայացուցիչներ:

Ժողովին նախագահը, Պ. Կոմս տը Մէօն, երեսփոխան, առաջնա- կարգ պիւրծախօսի մը ամեն շնորհ- ներովը օժտուած պատկառելի մի- անձ, պատշաճաւոր բանիւք պար- զելով ժողովին նպատակը, և հայ- կական խնդրոյ մէջ Յրանսայի վե- ռապահուած դերն և փառքը, ուն- կնդիր բազմութեան ներկայացուց զՊ. վանդալ, Պ. վանդալ, հա- մակրելի դէմքով, և ձեռներեց ու գիւր մը յայտարար աշխոյժ գի- մագծերով, մի նորընտիր ակադե- միական է, որ մեծ հոգակ կը վա- յելէ իր պատմական հեղինակու- թիւններով: Պ. ատենախօսը նախ ամբիոփ կերպով գծեց հայկական խնդրոյ սկզբնաւորութիւնը, որուն ծագում տուած էին թրքական յո- ու վարչութիւնը և կիսավայրենի ցեղերու կեղեքումները մէկ կող- մէն, և միւս կողմէն՝ հայ տար- լին զարգացումն և ինքնաճանա- չութիւնը: Թրքական կառավարու- թեան հայալինջ քաղաքականու- թեան գալով՝ յատուկ կերպով ցոյց տուաւ թէ մահմետական մոլե-

ռանդութեան պատրուակին ներքե անլուր խոգծութիւններ գործուե- ցան բարձրագոյն հրամանաւ բար- բարոս կառավարութեան:

Ատենախօսը ոչ նուազ խափե- զատապարտեց և այն լուրջութեան զոր Եւրոպա հայկական կոտորած- ներու հանդէպ պահեց անամօթա- բար, ըսենք յաւէտ սփռագործարար:

Ապա Թուրքիան բարեկարգելու պարբերական փորձերն յիշատակե- լով, Պ. վանդալ յայտարարեց թէ մինչև օրս գծուած բոլոր դաշնա- գրեր և բարենորոգմանց ծրագրեր անբաւական էին: Անբաւական և անգարծնական հոգակեց նաև Միթ- հատեան սահմանադրութիւնը: Եւ նկատելով թուրքիաբնակ հայոց և ուրիշ ազգերու՝ ցեղի, լեզուի, բա- րուց և ընդունակութեանց անհուն զանազանութիւնը, ըսաւ թէ՛ խնդ- րոյն արմատական լուծում տալու համար հարկ էր այդ ազգութեանց վարչական ինքնորոշութիւններ տալ, սահմանելով իւրաքանչիւրին՝ տեղական բարեկարգումներ, Եւ- րոպական հսկողութեան ներքե: Պ. Ատենախօսը ամբողջ Թուրքիան Սուլթանի ձեռքը և միակերպ ուղ- ղութեամբ բարեկարգելու խորհուր- ղը յնորք կը գտնէր: Եւ ծանրա- նալով տեղական բարենորոգմանց անհրաժեշտութեան վրայ՝ աւել- ցուց թէ՛ եթէ Եւրոպան ջանայ տակէ տարբեր լուծում մը տալ հայ- կական խնդրոյն, վատահարար չը պիտի յաջողի, և թէ՛ հայկական հարցը կրկին կրկին պիտի պայ- թէր, ծագեցնելով և իր հետ ուրիշ կնճիռներ, որոնք կրնային ամբողջ Եւրոպան կրակի տալ: Մասնաւոր ընելով այս խնդրոյ մէջ Յրանսայի վերապահուած դերին և օգուտնե- թուն, հարուածեց Յրանսայի ժա- մանակէ մ'ի վեր հետեւող քաղա- քականութիւնը, և ըսաւ թէ՛ «Յը- րանսան պէտք է ինքն իրեն միայն հետեւի»: Ի վերջ բանի կոչումը ը- րաւ Յրանսայի տիկիններուն, զրա- գէտներուն, բարեսէքներուն եւն. որ սկսուած հայապատաս շարժման զարկ տան՝ խօսելով, գրելով, օգ- նելով, մինչև որ վերջապէս արմա- տական գոհացում տրուի հայոց արդար պահանջներուն:

Յետոյ Պ. Կոմս տը Մէօն ի դիմաց ամենուն, շնորհակալութիւն մատուցեց Պ. ատենախօսին, իր հոյակապ բանախօսութեանը համար, և յոյս յայտնեց թէ Պ. վանդալի հեղինակաւոր խօսքերը՝ սրահին չորս պատերուն մէջ մնալու սահմանուած չըլլալով, պիտի երթան Ֆրանսայի սահմանագրութենէն ալ անդին, հարկ եղածը զգացնելու համար հարկ եղած տեղը։ Եւ գաւառաւոր Պ. վանդալի. « Եթէ, ըսաւ, Ձեր յուսոյ և միտքարութեան խօսքեր երթան և Հայաստանցի տառապեալ Հայուն մը արցունքը ցածքնեն, գուք արգէն իսկ ստացած կ'ըլլաք Ձեր աշխուհի մարգարէական ջանքի փոխարէնը»։ Ընդհանուր ոգեւորութեան մէջ գոհ տրամադրութեամբ ցըրուեցաւ ժողովը։ Եւ Հայեր արժանաւոր կերպով իրենց երախտագիտութիւնը յայտնեցին Պ. վանդալի, հայկական դատին նոր բայց ամենաշնորհ ջատագովին, ինչպէս նաև Պ. Կոմս տը Մէօնի և բոլոր բեմականաց։ Հետեւեալ օրուան թերթեր, առանց բացառութեան, համաձայն էին այն կէտին վրայ թէ Պ. Ալպէս վանդալի բանախօսութիւնը, փառաւոր յաջողութեամբ պատկուած, մեծ զարկ մը պիտի տար Հայաստանի շարժման ի Ֆրանսա։

Հայ Ուսանողաց Հայրենասիրական մասնախումբը իր այս նոր յաջողութենէն մեծապէս քաջալերուած, կը պատրաստուի կազմակերպել ուրիշ միջոցներ և բանախօսութիւններ, տալով անոնց, ինչպէս ցարդ, այն ուղղութիւնը՝ որ ամենէն աւելի կը համապատասխանէ Հայ ազգին պահանջներուն։

Գաւառ Բոնուսդ մը
Փարիզ 5 փետ. 1897.

Յ. Գ. — Պ. Ա. վանդալի բանախօսութիւնը յանձնուած է մամուլը քանի մը օրէն կունենն անք զայն գրքոյկի ձևով։

Փարիզ 2 փետր.

Յունվար 29 ին Պ. Լը Ռուա Պօլիէօյի նախագահութեան ներքեւ տեղի ունեցաւ Պ. Կասթօն Տէշանի բանախօսութիւնը։ Սրա-

հին մէջ, ինչպէս կ'ըսեն, տեղ ձգեալ տեղ չկար և շատեր ալ տեղ չգտնելով ետ դարձան։ Այս բանախօսութենէն մենք, Հայերս, բաւական գոհ մնացինք, թէպէտ շատ բան չկրցինք իմանալ, որովհետեւ ազմուկով սկսաւ և հակակառավարական ցոյցերու մէջ շարունակեց ու այնպէս ալ վերջացաւ ահա թէ ինչու։ Պ. Կասթօն Տէշան կիսապաշտօնական թաւ լրագրի խմբագրութենէն մին է։ Թաւն երկար ժամանակ լռութիւն պահելով Հայաստանի մէջ անցած դարձածներուն վրայ և շատ հեղ դատաւարելով Հայոց շարժումները չգիտցաւ իր թէ ինչու և ինչ գընով խուսիկ կը ծխէր թուրքին քրթին։ Հազուադէպ պարագաներու մէջ միայն բարեկամական խրատներ կուտար Սուլթանին։ Եւ հիմա անոր խմբագրութենէն մին կուգայ, ի մետասաներորդ ժամու պաշտպան կանգնել հայկական դատին, դատապարտել Դրան Հայաստան քաղաքականութիւնը և ներքոյ Ֆրանսայի ընթացքը հայկական խնդրոյն մէջ։ Սրահին ձախակողմը գրաւած էին երիտասարդ ընկերակարկաններ, որոնք սկիզբէն մինչև վերջը ոչ մի առիթ չկորսնցուցին Պ. Կասթօն Տէշանի ընդդիմաբանելու։ Այդ խումբը, ջերմ համակիր Հայերու, խստիւ կը դատապարտէր ֆրանսական կառավարութիւնը՝ իր մեղսակցութեան և հլու դիրքին համար։ Սուլթանին դէմ արտասանուեցան բացազանցութիւններ, որոնք եղով մեղրով ալ չեն կլլուիր. ոմանք Ձարին իսկ չինայելու չափ յառաջ գնացին։ Այս բոլոր ազմուկներուն մէջ տոնն տոնն կը լսուէր «կեցցէ յեղափոխական Հայաստան», «կեցցէ անկախ Հայաստան» եւն։ Երբ բանախօսութիւնը կերպով մը աւարտեցաւ ու ժողովուրդը կը ցրուէր, Հայերս իրարու կըսէինք. «ինչ աղէկ որ Ֆրանսացիք Հայոց համակրելու մէջ իրարու հետ կը մրցին»։

Հետեւեալ օրը «Թան» հարկ տեսաւ ինքզինք պաշտպանելու ջանալով ցոյց տալ թէ ինք միշտ Հայոց համակիր եղած է։ Պ. Ռօշֆօն իր սովորական կորովի լեզ-

մայրաքաղաքը, սպանդանոց դիմող որոշներու պէս։ Վախ . . . զոհուեցաք կատաղութեան, գացիք անյատակ անգուղջներու խորերը անտի լսելի ընել տալու հայ ազգին արդար բողոքներ, և ձեր հոգիք վեր առաքեցիք՝ արդարութիւն պահանջելու վայրագութեանց հանդէպ, և պաշտպան կանգնելու Հայաստանի սուրբ դատին։

Մեռաք ի սէր Հայաստանի, ի սէր ազգութեան, ի սէր եղբայրութեան։ Մոռցաք ամեն ինչ. անտէր ու անպաշտպան թողով ձեր հեռաբնակ և մերձաբնակ սիրելիներ, զաւակներ, քոյրեր և եղբայրներ։

Անպաշտպան ազգի մը պաշտպանութեան յանձնելով զայնս,

ուաւ պատասխանեց «Թան» թէ կարելի չէ երկուց տեղանց ծառայել, թէ թուրք կառավարութեան և թէ Հայոց բարեկամ, թէ բոլոր նապետութեան և թէ ժողովրդի ազատախոհ մասին հաճելի ըլլալ։

Այսօր տեղի պիտի ունենայ Պ. Ալպէս վանդալի բանախօսութիւնը որ կը խոստանայ մեծ արդարութիւն գործել։

Ֆրանսայի գաւառներուն մէջ ալ հայանպաստ շարժումներ կը սկսին։ Անցեալ ամսոյ 20 ին Ալանսօնի մէջ գումարում մը տեղի ունեցեր է, ուր ատենախօսեր է քաղաքին երեւելի բաւտաբան Պ. Ֆլօռանթին Լօռիօ։ Երեսփոխան Պ. Տընիս Գօշէն մտադիր է մօտերս Մարսիլիա երթալ՝ այնտեղ կազմակերպուելիք հայանպաստ միջոցներուն մէջ բանախօսելու համար։

Կառավարութիւնը մօտ ժամանակի մէջ պիտի հրատարակէ երկու «Դեղին Տետրակներ» ուր պիտի տեսնուի 1890 էն իվեր Ֆրանսայի հետեւած քաղաքականութիւնը թրքական գործերուն նկատմամբ։ Կարելի է այժմէն գուշակել թէ ինչ կարեւոր կէտերու վրայ լռութիւն պիտի պահեն այն Դեղին տետրակներ, որոց հրատարակութիւնէն ետքը տեղի պիտի ունենայ մտադրեալ հարցապնդումը Երեսփոխանական ժողովին մէջ։

Ֆրանսական կառավարութիւնը՝ Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ այստեղի օսմ. դեսպանատն մէջ տրուած հացկերոյթին այս անգամ նուագածուաց խումբ չըրկեց։ Ըստ «Նուվէլ տ'Օրիան» ի, ճաշի միջոցին երիտասարդ հրապարակագրի մը կառավարկուի յաժարածաւ մը խօսել և Սուլթանին կենաց խմել, սա կայն առաջարկը կը մերժուի։

Երբ Կոմս Մուրափիէֆ այս տեղ էր, օսմ. դեսպան Միւնիթ պէյ կերթայ անոր այցելութեան։ Կոմսը դեսպանին կըսէ թէ բարենորոգումները պէտք է որ անպատճառ գործադրուին։ Տեսակցութիւնը անմիջապէս կը հիւսադրուի Պօլիս, ուրկէ պատասխան կուգայ թէ «բարենորոգումները պիտի ընդունուին, քանի որ Ֆրանսայի

գուք պացաք արդար ու վրէժին գիր Աստուծոյ քով, արիւնով ու արցունքով կնքուած բողոքագիրը մատուցանելու։

Գացէք, Աստուած է ձեր որբերու պաշտպան, նա է անոնց հայր ու մայր միանգամայն։

Այո, իբրեւ մահկանացու էակներ, ձեր առաջ նկարուած էր մահուան ցուրտ ստուերը, և գիտէիք թէ վաղ՝ անագան պիտի հնձէ մի առ մի զձեզ անոր մանգաղը, և պիտի ամփոփէ շիրմին մէկ խորշը լռին։

Երբեք մտքերնէդ կանցնէր թէ մահը թիթեր ալ ունի, որ միահաղոյն պիտի տապալէ զձեզ ի գետին, թէ տապալներ ալ ունի, որ պիտի

կողմէն պիտի առաջարկուին։»
Կարծես թէ մայիս 11 ծրագիրն Ֆրանսայէն ալ ստորագրուած չէր, ինչ որ լայն կատակերգութեան տակաւին հանդիսատես պիտի ըլլանք։

Ռուսուք 24 Յունվ.

Նպաստի գործն ի Պուլկարիա խորագրով յօդուածներն զոր կը հրատարակէք «Իրաւունք» ի մէջ, մեծ ուշադրութեամբ կը կարդացուին՝ գաղթականաց փիճակին հոգածու սիրտ կրող ամեն անձերէ և ոյստեղ ընդհանուր համակրութեան առարկայ դարձած է Օրիորդ Ֆրայզէրի անունը, որ իբր պահպան հրեշտակ կը հսկէ լեշուառ գաղթականներուն վրայ և կը մխիթարէ զանոնք ամեն կերպով։

Քանի մ'օր առաջ հոս հասաւ Ռ. Լօնկ, որ Օր. Ֆրայզէրի նման իր ձեռքն առաւ այստեղի գաղթականաց նպաստի գործը։ Յարգ. Նպաստամատուց Յանձնախումբը հոգ կը տանէր կարօտեալներուն անձանձիր աշխատութեամբ և բարւոք մատակարարութեամբ, որոց մով գրաւած էր թէ՛ տեղացի և թէ՛ գաղթական ժողովուրդին համակրութիւնը։ Այս պատճառաւ զարմանօք կարդացինք ձեր թերթին մէջ թէ Ռուսուքի գաղթականները իբր թէ՛ յետին չքառ, թոշակաւ մատուցած են, այսինքն անինամ' ըրուած, մինչդեռ իրողութիւնն այն է որ Պատ. մարնայ խումբը ցարդ ամեն կարելի ջանք ըրած է անոնց ցաւերը սփոփելու և ազով, ինչպէս ըսի, ընդհանուր շնորհակալութեան և համակրութեան արժանացած։ Արդարութեան պարտք մը համարեցի այս կէտը ճշդել։

Բահովա 24 Յունվ.

Այստեղ այժմ կը գտնուին մօտ 60 գաղթականներ երկու սեռէ և ամեն տարիքէ, որոնք քիչ բացառութեամբ կողոպտուած են և աղքատ։ Կառավարութեան սիրալիր ընդունելութիւն գտան և մօտ երկու ամիս քաղաքապետութիւնը օրական մարդ գլուխ մէկ հաց բաժնադամ հատին ձեր քաջառօղ մարմիններ . . . Սուրբ . . . սուրբներ ալ, որ պիտ' յօշոտեն ու բղբոնեն ձեր անգին նշխարներն։

Չ'երանեցիք բնական մահը, որ մեղմիւ պիտի հպէր ձեզ, և փակէր ձեր աչքեր սեւուկ մատներովը։

Ձեր ամենուն աչքին տալիս պարգուած էր ցուրտ դաշտը Պալքլըյի, ձեր գիւղի կամ քաղաքի սեւ-հողերը. կը կարծէիք թէ ձեր անշնչացած մարմիններ սեւազգեստ քահանաներու տխուր ալիւններով պիտի առաջնորդուին սգաստուելու ունենիներու տակ հանգչելու, թէ ձեր սրբուած ու պատանուած մասնաք նախ պիտի ամփոփուէին դադաղիկներու մէջ, ու պիտի հե-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՄԱՐՄԱՐԱՅԻ ԶՈՒՐԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Ողջին ձեզ, ո՛վ Մարմարայի անմեղ զոհեր . . . ողջին ձեզ, ալիւոր ծերեր, հայրեր, մայրեր, երիտասարդ և կոյս, մանուկ և աղջիկ։

Գիտէիք արդեօք, որ Մարմարան՝ ձեր գերեզման ու բրաշխիշխ նշխարացող աւանդապահ՝ նորա աղի ալիք պիտի լինին։ — Տարբեր քաղաքներէ, գիւղերէ խումբ խումբ գիւղացիք զէպի ոճրագործութեանց

նեց անոնց, երբեմն ալ պանիր կամ միս խեղճերը տեղաւորուեցան պանդոկներու և մարդասէր անձե-
րու տուններուն մէջ, Գաղթականք
երախտագիտութեամբ համակուած
են հանգէպ պուշկար կառավարու-
թեան և ժողովրդին: Ոչնուազ
շնորհակալութեան արժանի է տե-
ղացի ազգայիններէն Տ. Աբրահամ
Շաքարեան, որ ոչ ժամանակ և
ոչ ջանք կը խնայէ օգտակար ըլ-
լալու համար իր տարագիր և ան-
բաղդ հայրենակիցներուն՝ ամեն
պարագայի մէջ և մասնաւորապէս
կառավարական շրջանակներուն ի
հարկին դիմումներ ընելու մասին:
Նա ամեն ճիգ կը թափէ նաև ըստ
կարելոյն գաղթականաց գործ
գտնելու համար: Իր և գաղթակա-
նաց թախանձանքներով Ռուսնոքի
նպաստամատուց Եւրոպացիներուն
կողմէն մէկ ու կէս ամիս ի վեր օ-
րական մէկ հաց կը բաշխուի ան-
գործ գաղթականներուն: Բաշխու-
մը կը կատարուի ձեռամբ բողո-
քական Պուշկարաց քարոզիչին,
որուն կ'աջակցի Տ. Շաքարեան:
Ցաւալի է ըսել որ այսպիսի
մեկ համար այնքան տխուր ժա-
մանակ մը գտնուեցան եսասէր
հայեր որոնք անձնական նկա-
տումներով ուզեցին խոչնդոտներ
հանել նպաստատու անձերուն գոր-
ծունէութեան առջև, ասոնք քտիպ-
ուեցան հրաժարիլ, սակայն գաղ-
թականաց թախանձանքներուն
վրայ՝ յօժարեցան երաւոնել իրենց
հրաժարեցանք և վերստին խնամ-
տանիլ աղքատներուն: Կը խնդ-
րենք այդ պարոններէ որ ետ կե-
նան այսպիսի փաստակար արարք-
ներէ: Հանրութեան ծառայողնե-
րուն արգելք ըլլալու ժամանակը
գտան:

ՀԱՅ ԱԶԳ. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ(*)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան բարեգործա-
կան ճիւղը պիտի զբաղի հետեւ-
եալ գործառնութիւններով. գոր-
ծաւորներու և արհեստավարներու
գործ հայթայթել՝ կանխաւ համա-

(*) Տես թերթիս նախընթաց թիւը

տեւէին ձեզ սիրելիներ, բարեկամ
ներ ու ծանօթներ: Թէ՛ յետ թաղ-
ման սիրելիներ, պիտի այցելէին,
խունկ ու ազօթք նոսրելու ձեր
չորմին, և նման իւզարեր կանանց,
սիրախառնելով իրենց արտասուք
սգաստուելով տապանիք, պիտի մեկ-
նէին լի գեղուն յիշատակներով,
թէ . . . Այսքէին ձեր մը-
խիթարական երազներու վերջինը,
և անտի Վսկսէր այլեւս իրական
անմահութիւնը: Իրտուգէր ալ ու-
նէիք իրեն քրիստոնեայ սպասելու
ամեն քրիստոնեական ծիսից և
արարողութեանց. ո՛վ բռնաբա-
րում, ո՛վ բռնութիւն:

Կ'ողբում ձեզի, ո՛վ արդարու-
թեան զոհեր, կրօնքի նահատակ-

ձայներով գործարանատէրերու և
ձեռնարկուներու հետ կամ արհես-
տանոցներ բանալով: Թշուառ ազ-
գայիներու օգնել՝ հանրային գը-
թախութեան գիմելով կամ ու-
ռերիլ միջոցներով. փշաւորի տա-
ղանդաւոր տղայոց պաշտպանու-
թիւնն և անոնց կրթութեան հո-
գը ստանձնել. օտարախօս հայ
գաղթականութեանց մէջ հայ լե-
զուի ծաւալման նպաստել և հայ
գրականութեան ու գեղարուես-
տից զարգացման համար պարգե-
ներ յատկացնել. ազգ. աւանդու-
թիւններն ու շահերը նիւթական
և բարոյական ոյժերով պաշտպա-
նել՝ յարգելով ամեն երկրի օրի-
նաց արամազրութիւնները:

Ընկերութեան այս ճիւղին հա-
սոյթներն են՝ առևտրական ճիւ-
ղին շահէն իրեն յատկացուելիք
բաժինը. գործակցական և արհես-
տական ձեռնարկներու մասնակ-
ցութեամբ գոյնալիք շահերը,
գործաւորաց ու արհեստավարաց
հայթայթում գործերով վրայ ըս-
տացեալ վարձատրութիւնները,
հանրային գթախրութեան նուէր-
ները, կտակներ և ինքնակամներ
Երատուութիւններ:

Ամեն քաղաք ուր քսանէ պա-
կաս ընկեր կայ՝ կուենալ մի Տե-
բուշ, իսկ ուր գտնէ քսան ընկեր
կայ՝ կը գտնուի մի Տհուշ և մի
խորհրդական անգամ՝ ընտրեալ
նոյն քաղաքի ընկերներէն:

Պետութեան մը զանազան քա-
ղաքները կը կազմեն մի վիճակ,
սը կուենայ իր կեդրոնատեղին:

Մէն մի վիճակային կեդրոն կու-
նենայ մի Ընդհանուր Տեսուչ որ
կ'ընտրուի վիճակին զանազան
քաղաքներուն տեսուչներէն, և եր-
կու խորհրդական ընտրեալ կեդրո-
նական քաղաքին ընկերներէն:
Այս երեքը կը կազմեն վիճակային
կեդրոնական խորհուրդը, որ ձե-
ռնհասութիւն ունի ոչ միայն վի-
ճակային գործոց վրայ հսկելու,
այլ և տեղական գործերը վարելու:
Քաղաքաց տեսուչները յարաբե-
րութեան մէջ կըլլան վիճակային
կեդրոնին, իսկ այս վերջինը կեդ-
վարչութեան խորհուրդին հետ:

Ընկերութիւնը ունի մի Համա-
գումար ժողով: Համագումարը կը

ներ, Հայաստանի անմահ մարտի-
րոններ . . . Ո՛վ մեռոյց ձեզ . . .
ինչո՞ւ, ինչո՞վ, ո՞ւր . . . Ո՛վ
ամփոփեց՝ ձեր սուրբ նշխարաց
հատուկոր մասունք. ովքե՞ր էին
ձեզ յուզարկաւոր . . . ո՛վ կնքեց
ձեր գերեզման, Աւետարան թէ
Ղուբան, քահանայ թէ իմամ . . .
Էսեցիք հայհուլ սայլապաններու
խայտառակ յիշոցք . . .

Այն ծանր էր ձեզ լսել այն
անփայլ յանկերգներ, աւելի ծանր,
բիրիւրու ջախջախիչ հարուածէն՝
կապարի, տապարի, սուրի, սուի-
նի հարուածէն . . .

Միխիթարուեցէք, ձեր աւան-
դատու՝ դազաղ լինի, թէ պատ-
գարակ, ձեր գերեզման՝ Մարմա-

բաղկանայ իւրաքանչիւր քաղաքի
կողմէն ընտրեալ մի Պատուիրակէ
որ նոյն քաղաքի ընկերաց լիազօր
ներկայացուցիչն է: Այս ժողովը
առաջին անգամ կը գումարուի ի
վառնա և այնուհետեւ հինգ տա-
րին մէկ անգամ՝ վարչական կեդ-
րոնատեղին: Համագումարը պիտի
վաւերացնէ վերջնապէս ընկերու-
թեան կանոնադիրը, պիտի որոշէ
վարչութեան կեդրոնը, ընտրէ ըն-
կերութեան նախագահը, հաստա-
տէ անոր խորհրդականները և հաս-
տատեալ հռչակէ ընկերութիւնը
և այլն:

Ընդհանուր ժողովը կը բաղկա-
նայ վիճակային կեդր. խորհուրդ-
ներու Ընդհ. Տեսուչներէն: Իր
պաշտօնն է ստանալ կեդր. վար-
չութեան տարեկան տեղեկագիրը,
քննել ու վաւերացնել անոր գոր-
ծառնութիւնները, քուէարկել Ըն-
կերութեան Ընդհ. Պիտեմէն, յայ-
տարարել տարեկան շահաբաժին
ները և անոնց բաշխման եղանակը,
վարչ. նոր օրէնքներ կամ առա-
ջարկներ քննել և արժանը տնօրե-
նել:

Քաղաքային ու վիճակային տե-
սուչներն ու իրենց խորհրդական-
ները և կեդր. վարչութեան ան-
գամները վարձատրեալ են:

Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն-
ներ՝ փափաքողները պիտի գտնեն
ծրագրին մէջ որ արգէն յանձնը-
ւած է տպագրութեան:

ՍՈՒԼԹԱՆԸՆ ԹԵՐՐԵՏՏԻՍԻ

Սթանու պալատինք Սթանպու-
լի պէրվէշի արժի պիւրիմիշ
տիր: «Խորհրդի շէրիֆի Եւրաղա-
կէթիմէք վէ հա զիյարէթի 10
կիւն սօնրա իճրա իթմէք իչիւն
Սուլթան Շէյխիւլիսլամտան պիր
ֆէթվա արմաղա պօշընա չալըշ-
մագտա սըր: »

Մինչեւատիմ շէրաթի մէջհէ-
պիյէ հիւքմինէ կէշիշ օլտըղը
իւղրէ, հէր սէնէ Բամագանըն 15
ինճի կիւնիւ խալիֆէնին իրիզաթի
շէրիֆի զիրայէթ իթմէսի մէշրուլթ
իսէտէ, պու սէնէ Սուլթան պու
վազիֆէսինի իճրատան թէրէտ-
տիւտ իթմէքտէ տիր. պու թէ-
րէտտիւտ նէտէն նաշի օլտըղը

բան լինի, թէ Պալըղը, ովքէր
ալ լինին ձեզ յուզարկաւոր, ձեր
թագման և յուզարկաւորութեան
հանգէս . . . պիտի կատարուի
կրկին երկինքի մէջ. երկինք ձեր
դազաղ, Աստուած ձեր քահանայ,
և հրշտակներ՝ յուզարկաւոր պիտի
լինին:

Մի՛ ցաւիք թէ պիտի կորսուի
ձեր յիշատակ, պիտի մոռցուի ձեր
նահատակութիւն. ցերեկին աւել,
գիշերին լուսինը հաւատարիմ վը-
կայներ, և պալատից աստղեր՝ ձեզ
խօսուն յիշատակարան: Դուք ճշմա-
րիտ զոհեր էք, թաղուած ծովիս
յատակ. ձեր պատան ու տապան՝
Մարմարան, տապանաբար՝ երկինք,
ու տապանագիր՝ փայլուն առեղծք:

Թահթը միւհագայա արընտրգտա
աթիաէթի սէպէպէր զահիրէ չըգ-
մագտա սըր:

Եւրաղ սէրայընտան խիրգաթի
շէրիֆէ մախսուս օլան ճամինին
մէսաֆէսի իրագ օլմաաղընտան
Սուլթանըն պու զիարէթտէն թէ-
րէտտիւտ իթմէսի նամիզաճըղա
աթֆ օլընամագ. ֆագաթ գարա վէ
հա տէնիլ հէր հանկը հօլտան կի-
տէճէք օլուր իսէ, 5 1/2 ալ մու-
գատտէմ՝ վէմանը հիւքիւմրանի.
սինտէ պինյէրճէ պիկիւնտէրըն
գանլարը իլէ միւլէմմա օլմուշ զօ-
գագարտան վէ մագթուլ կըմէնի.
լէրին լաշէլէրի իլէ տօլմուշ օլան
տէնիլտէն կէշիւպ կիթմէք իչիւն
խալիֆէ ազապը վիճտանիտէն
մուղտարըպ օլաճաղը սէպէպէ
թէրէտտիւտ իթմիշ օլապիլիր:

Սանիէն՝ հիւքիւմէթի հաղըրէ-
նին էհալիէ գարշը իթթիխաղ իթ-
միշ օլտըղը զաթաարընգտան տօ-
լայը, զարէզքեարըղա տօլմուշ
օլան էհալի՝ էմնաթի րահտէ՝ պիր
շէտիտ նիւմայիշ իճրա իթտիկին-
տէ՝ խալիֆէնինտէ հայաթը թէհ-
լիքէյէ կիւլէպիլէճէկի ազլէ պաիտ
ստտ օլունամագ:

Սալիսէն՝ շու նաղիք վագըթ-
լարտա, Եւրաղա գարշը իսլամ-
լարըն պիր զըսմընըն ատալէթի
օլտըղը սէպէպէ, իւլէմա վէ թա-
լէպէլէր թարաֆընտան իսեան
վուդու պուլաճաղը միւլահէտէ օ-
լընտըղընտան, նատան էհալինին
թաաուլընտան իսթիֆատէ իտէ-
պիլմէք վէ եախօտ մուխալիֆ թա-
րաֆա պիր զուվվէթ պըրրագմա-
մագ իչիւն՝ խըրգաթի շէրիֆ, Սան-
ճաղը շէրիֆ վէ սալիւթի նէղուի
հիւմայուշարընա ճէպ իթտիրմէկէ
Սուլթան պիր վէսիլէ արամըշ օլա-
պիլիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻՑԷ

Սթանպուլ էլիլէրի՝ քէնտի մու-
հաֆաղալարը իչիւն երկիրմիւլէշը
քիշի մայէթ ասքէրի սէֆարէթ-
հանէլէրինտէ արթըրմըշլար տըր:

Թիւրք հիւքիւմէթի պիր չօգ
թիւրքլէրէ վէ Արնաւլուարա սի-
լահ տաղընմըշ, վէ անլարը Եու-
նանիսթան սինօրընա կէօնտէրէ-
ճէք իմիշ:

Ձեր միխիթարութիւն՝ հայ ազգի
ապագան պիտի լինի. մեծ էք դուք,
նուիրական՝ ձեր պաշտօն, անգիւտ
ձեր սուրբ նշխարներ: Քիշ վերջ
պիտի տեսնէք արգարութեան դա-
տաւորը, որ կը դատէ ձեզ ազա-
նողք, և կը վճռէ հայ ազգին վեր-
ջին բաղդ . . . Այս, շողին ան-
գիւմաղքելի աւժով կը հեռացնէ զիս.
ընդունեցէ՛ք արտասուացս կաթիլ-
ները, որ կը թորեն ձեր հեղուկ
գերեզմանին վրայ. ընդունեցէ՛ք
իմ հուսկ մագթանք:

«Օրմէնալ բլլայ ձեր յիշատակ,
Որ աւտ հանգիք ծովուն յաւախի»
15 Սիպտ. 1896

Հ. Ա.

Սթանպոլում Սուլթան Գայա-
զիտ ճամփային տեղի վրա
վազ իրատ իտիւպ, խրիսթիան-
լայկն թաղից օլընմասը մեղհեպե
մուղայիք վէ սալթանաթըն պեգա-
սընա մուղիք օլտըղընը կէօսթէր-
միշ տիր. իշպու վազ հիւքիւմէ-
թի հաղըրէնին իթթիսաղ իթտի-
կի իթարիգէ մուխալիֆ օլտըղընտան,
հէպիւնին պէհնիւտէ պէօյիւքիւմէ-
սիր հուսուլա կէթիւմիշ տիր:

Մէպուսանտան Մ. Գօլինին
թալէպի իւկէրինէ՝ Շարգ մէսէլէ-
սի հազընտա Ֆրոնսա մէպուսան
մէսիւսինտէ հիւքիւմէթի իսթիւ-
վապ իթմէք մէսէլէսի Մ. Հան-
թօնըն արգուսը մուսիպ կէլէճէք
հաթթիայա թէէսիւր օլընմըշ տըր:

Ինկիլթէրա խարիճիյէ միւսթէշա-
րը Մ. Գըրըղընը գամարտա պե-
յան իթտիկինէ նազարէն՝ թիւր-
քիա իշիւն Սթանպոլում էլիլէրին
թէրթիպ իթմիշ օլտըղըն ճէսթիւ
էլան տէվլէթլէրտէն սուրէթի գա-
թիյէտէ թաստիգ օլընմմըշ տըր:

Պէրլինէր Թալիպարթիւն վէր-
տիկի մալիւմաթա կէօրէ՝ թիւրք
հիւքիւմէթի մէմուլարա Բումազան
միւսաթիպէթի իլէ պիրէր ալըգ
էօտէմէք իշիւն Օսմանլը պանգա-
սընտան իսթիգրաղ իթմիշտի ի-
սէտէ. օ՝ ագճէ իլէ եարըմշար ալ-
ըգ էօտէնմիշ օլտըղընտան, շու-
կիւնլէրտէ եարըմշար ալըգ տա-
հա էօտէյէպիւմէք իշիւն մալիյէ
վէ հարպիյէ նազըրլարը նէ եարա-
ճաղարընը շաշըմըշար տըր:

Սթանպոլ կաղէթալարընտա օ-
գուստըղը իւզրէ՝ Պէրութտան
Բում Որթոտըք Բաթրիգի թիւր-
քիանըն լէվաղիմաթըն ասքէրիյէ-
սինին թէտարիգի իշիւն 100000
ղըշ. իանէ եօլլամըշ տըր:

Բրէնա Ֆէրտինանտ հաղըթլէ-
րինէ Սուլթանտան իհտա օլընան
վաթօր կէլէն կիւն վարնա լիմա-
նընա մուվասէլէթ իթմիշ տիր:

**ԵՌԻՆԱՆԻՍԹԱՆ, ԹԻԻՐԲԻԱ
ՎԷ ԿԻՐԻՏ**

Աթինաւտան փետր. 3-տէ քէլիտէ
օլընան պիր թէլէկրաֆ աթիտէթի
հապատիպէրի վէրմէքտէ տիր:

Տիւն ազլամ պիր օրտու ասքէր
Բիրէտան հարէքէթ իթտի. է-
հալի մէսուրուրիյէթ նիւմայիշէրի
իճրա իթտի. 93 վէ 94 սէնէնին
րէտիթլէրէ 48 սաաթ զարֆընտա
սիլահ ալթընա չաղըրըլտըր:

Կիրիտ իշիւնին թէսպիյէսինի
Գրալ հաղըթլէրի պիշալիս տէր-
էօհտէ իթտի. մաթպուլաթ՝ հարէ-
քեաթըն ասքէրիյէ թահսին իթ-
մէքտէ տիր:

Ասքէրլէրի կէօթիւրէն վաթօրլար
Մէլոս առասընա (Արշիպիլաքոս-
տա) եթիլտիլէր վէ տէր հալ մէվ-
գիլէշ թութտուլար:

Վէլիահա՝ ասքէրլէրի կէօլտէն
կէլիւրուպ, տէմիշ տիր՝ «Հէր նէ-
րէյէ կիտէրսէնիգ տէր խաթըր ի-
տինիգըր, Եոնան ասքէրի շանընա
լալըգ շէճաաթ կէօսթէրմէլիսի-
նիգ.» էհալի իպրաղը մէսէրէթ
իթմէքտէ օլուպ, Վէլիահա հաղ-
րէթլէրի սթասիօնա գատար աս-
քէրլէրէ րէֆազաթ իթտի:

Վաթօրլարըն եօլա չըգաճաղարը
էսնատէ՝ ինկիլիգ վէ իթալիա զըրհ-
ըլլարը «հուրա» սէտալարը իլէ սէ-
լամալարը, Եոնանլըլար տալի
օլ սուրէթտէ ճէվապ վէրտիլէր:

Բրէնա Նիքօլա՝ իքիւնի իթօրճը
ալալը իլէ թիւրքիա սինօրընա
եազըն Լորիսա նամ գասապայա
սոգրու հարէքէթ իթմէքտէ տիր:

Խրիսթիանլար Գաննաւտա տէհ-
շէթամիլ մուհարէպէյէ պաշաաթը-
լար: Վալի Պէրօվիշ բաշա 30 Գա-
րատաղըլար իլէ Բուս զըրհըսը-
նա գաշտը. գօնսօլուար ֆամիլի-
ալարը իլէ վաթօրլար կիթտիլէր:

Աթ. սրէֆանիին Սթանպոլում
վէրտիկի պիր թէլէկրաֆա նազա-
րէն՝ Կիրիտէ ասքէր կէօթիւրմէք-
տէ օլան պիր թիւրք վաթօրը իւ-
զէրինէ Եոնան զըրհըսը հիւճուճ
իթմիշ տիր:

Ասքէրլէր վէ պաշըպօղուլարտան
մուհաֆազա օլընմագտա օլան Ա-
լէբա գասապապ իւզէրինէ՝ իճ-
րիսթիանլար շէտիտէն հիւճուճ
իթմիշտէ տիր. Գօնսօլուար ֆա-
միլիալարը իլէ գաշտըլար: Եոն-
ան թօրթիլ վաթօրլարը տէնիլ
քէնաթըն սոգրը կէզմէքտէ օ-
լուպ, թիւրք վաթօրլարըն սաալա
ասքէր չըգարմասըն մէնն իտի-
յօրլար:

Կիրիտէ ասքէր եօլլամաղ իշիւն
տէվլէթլէրին Պապը Ալի թէշլիգ
իթտիկինէ տաիր չըգան հապատիս
էսասընը տըր:

Սթանպոլում զըրհըլարըն հա-
ղըրլանմասը իշիւն էմր չըգմըշ
տըր: Ագճէ պուլընմասըղը սէ-
պէպլէ՝ սէրասքէր ասքէր կէօնտէր
մէկէ գարշը կէլմէքտէ տիր:

Նայէ ֆրալէ քրէսէնին պէյանը-
նա նազարէն՝ Կիրիտ սուլարընտա
պուլունան էվրօսա զըրհըլարըն
գօմանտանլարը ոլտըղալըն էմիլէր
իւզրէ, Եոնան սէֆինէլէրին հա-
րէքեաթընը մէնն իտէճէքլէր վէ
զաննիյաթա կէօրէ՝ անլէրի թահթ
էլ հըֆգ Բիրէայա կէրի կէօթիւ-
րէճէքլէր իմիշ:

Տիւվլէի սաիրէնին միւթէտաթիս
սէֆինէլէր կէօնտէրաթլէրի կիպի,
Ալմանիա հիւքիւմէթի տալի՝ իմ-
քէրաթօրիցա Ալկոշաքա նամ վա-
թօրը Կիրիտէ կէօնտէրմիշ տիր:

Սթանպոլում քէլիտէ օլընան
պիր թէլէկրաֆ՝ Եոնան զըրհը-
լարըն հարէքէթի իւզէրինէ, տէվ-
լէթլէր Պապը Ալի տալի սէր-
պէսթ պըրագտըլար տէմիշ տիր:

Եոնան զըրհըլարը Կիրիտ սու-
լարընտա թիւրք սէֆինէլէրինէ

թէսաաթիֆ իթտիլէրինտէ անլարը
սէլամալամըշլարը. թիւրքլէրին
իշահաթ իսթէմէսի իւզէրինէ՝ Եոն-
անլըլար՝ թօր սէպէրի իլէ էհալի
իւրքիւթմէք իսթէմէսիլէրինի
պէյան իթմիշտէ տիր:

ԿԵՆՃ ԹԻԻՐԲԻԱ

Էգօ տը Բարիտէ օգուստըղընա
կէօրէ՝ կէնճ-թիւրքլէրտէն էլի-
լէրէ գըրմըղը պէյանմալէր կիթ-
միշ տիր, շու սէրլէվէ իլէ «իթթի-
հաա վէ թէրագըրլար Օսմանի-
յէ. միւսապաթ, առալէթ վէ սէր-
պէստիլէթ»: Մէքքիւր պէյաննա-
մէտէ տէմիշլէր տիր, «տէվլէթլէր
միւսաթիլէ իտէր իմիտի իլէ՝
շիմիլիյէ գատար Միւսիլմանլար
էրմէնիլէրին հարէքեաթընա իշ-
թիւրաք իթմէտիլէր. ֆազաթ շիմ-
տի կէօրիւնլօրքի տէվլէթլէր տա-
հա զիյատէ վազըթ կէլիւրմէկէ
շալըշըլարը»: Իմտի հիւքիւմէթէ
գարշը էրմէնիլէրին թուլմուշ օլ-
տըղը թարիգէ քէնտիլէրին տա-
լի սիւլիւք իտէճէքլէրինին հիւ-
քիւմէթէ իսթար օլընմասընը էլ-
շիլէրտէն թալէպ իթմէքտէ տիր-
լէր:

**ՊՈՒ ԿԻՐԻՏԻ
ԹԵԼԻԿԻԱՅԼԱՐ
(ԱժԱՆԱ ՊԱՂԱՆԻՔ)**

Սթանպոլ 4 փետրվար
Պէրուլիշ բաշա (Կիրիտ վալիսի)
Թրիէսթէյէ կիթմէք իշիւն Լէմցէ
վաթօրընա կիրմիշ. վէ իսթիֆա-
սընը գօնսօլուարա պիլտիւրմիշ
տիր:

Գաննա 4 փետրվար
Էվրօսա զըրհըլարըն գօման-
տանլարը Եոնան գօմանտանընա
պիր նօթա վէրուպ, տէվլէթլէր
պէյնինտէ ճարի օլան գանուլարա
րէայէթ իթմէսինի իսթար իթ-
տիլէր:

Էկէր րրէնա Եօրկի՝ Եոնան Գը-
րալընըն վէ հիւքիւմէթիին էմիլ-
լէրինի իճրա իթմէյէ թէշէպպիւս
իտէր իսէ՝ անա գարշը գուվլէթ
իսթիմալ իտէճէկինի ինկիլիգ գօ-
մանտանը Բրէնա Եօրկի իսթար
իթտի:

Ագլամ սաաթ 4 տէ՝ Էվրօսա
ասքէրլէրի Գաննաի զապթ իթ-
տիլէր:

Լօնտօն 4 փետր.

Լօրտ Սօլպէրի՝ Եոնանիսթա-
նըն հարէքէթինի զայէթ թէտպիւր-
սիգ սաաթ իտէրէք, ինկիլթէրանըն
տիկէր տէվլէթլէրլէ իթթիֆագա
տէվամ իթտիկինի պէյան էլլէտի:

Աթինա 4 փետր.

Հիւքիւմէթ Կիրիտէ ասքէր եօլ-
լամաղա տէվամիտէճէկինի թահթը
գարարա ալտը: Բէտիֆ ասքէրլէրի
48 սաաթ զարֆընտա սիլահ ալ-
թընս չաղըրըլտըլար: Իսթիֆա
իթմիշ օլան Բում գապիլթլէրի՝
քէնտի միլլէթտալարը իշիւն մու-
հարէպէյէ կիտէճէքլէրինի պէյան
իթտիլէր:

Աթանա իսթապուրի պէյանընա
զարէն, Եոնան ասքէրլէրի Գաննա
եազընընտա Բալթալօսս չըգմըշլար
տըր:

Բէսի կաղէթաա նէշը օլընան
պիր էմիլնամէ մուհէպինճէ՝ հար-
պիյէ նազըր՝ Կիրիտտէ պուլընան
Եոնան ասաթրի գօմանտանընա՝
սաալը Գրալ Եօրկիին նամընա
զապթ իթմէսինի էմր իթմիշ տիր:
Բարիլ 4 փետր.

Աթանա իսթապուրի պէյանընա
կէօրէ՝ Սուլթըն մուհաֆազապը
իշիւն, տէվլէթլէրին իթթիֆագը
գապիլէն տէվամ իթմէքտէ տիր:
Եոնանիսթանըն սուլը իսթալ իթ-
մէք իշիւն օլան հարէքեաթըն տէվ-
լէթլէրին միւրաաթընը գուվլէթսիլ
պըրագաթաղ:

Տիւսաքաաիօն զըրհըսը վէ սաիր
3 հարպ սէֆինէլէրի Շարգա կիթ-
մէք իշիւն էմր ալմըշար տըր:

ՁԱԻՐԻԷ ԲԻՍՅԱՍԸ

Վառնա 29 Յունի.
Պուշտաշ
Վալիօն, 57-59, 50 լիպր. հէքթօլ-
9, 20-10, - ֆրանք
Արապա, 57-61 լիպրա, հէքթօլթր
9-10, 20 ֆրանք
Արքա
44-46 լիպրա, հէքթօլթր. 5-5, 20
Ֆաստաշես
100 օգ. 22-28 ֆր. (մալա կէօրէ)
Մըսրի պուշտաշ
Հէքթօլթր 4, 80-5, ֆրանք.
Նուրօլէն 20, 40 ֆռ. հիսապը իլէ
Կիւնտէ 15-20 վալիօն վէ 30-40
արապա պուլտաշ, 8-10 արապա
տըր: վէ 4-5 արապա մըսըր
պուլտաշ ինմէքտէ տիր. Ֆաստա-
կա ինմէյօր:

**ՀԱՅԿԱԿԱՆ
ԳՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ**

Գոհացուցիչ պայմաններով կը
հայթաթէ Հայերէն, Անգղիերէն և
Գաղղիերէն գասադըքեր, գալոցի
և գրասենեկի զանազան պիտոյք:
Գրեանց ցանկը գալոցաց ձրի կը
տրուի: Գիմը Մ. Խաչիկեանի,
Վառնա, Օթէլ Պուլկարիա, թ. 8:

Գրատան հասան բաւական քա-
նակութեամբ Մարտիկոյ ֆորթու-
գալիան ազատ տպարանի մէջ տը-
պագրուած գրքեր, որոց տեսակ-
ներու և գներու մասին տեղեկու-
թիւն առնել փափաքողք թող Ար-
մանիա լրագրին մէջ փնտռեն:

**ՍՐՃԱՐԱՆ «ԱՐՄԷՆԵԱՆ»
Վ. Ա. Ռ. Ն. Ա.**

Բողոքականաց ժողովարանին դէմ

Նորահաստատ այս սրճարանը,
ուր երեկոյնիսը միայն սոգապին
երգերու եղանակներ պիտի նուազ-
ուին, իր զուտ հասոյթին հարիւ-
րին 10 յատկացուցած է բարենը-
պատակ ընկերութեան մը: Յու-
սալի է ուրիմն որ հայ հասարակու-
թիւնը պիտի փութայ քաջալերել
այն հաստատութիւնը, ուր պիտի
գտնուին ազգային ազատ թերթեր: